

לְהַאֲבִידוֹ. וְכַתּוּב (שם ה) וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאֲהָבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי.

רַבֵּן אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב (בראשית ט) בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מִה שֵׁם זֶה הוֹצִיא מִיָּנִים לְמִינוֹ, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְהוֹצִיא מִיָּנִים לְמִינוֹ.

פְּרֻשַׁת כִּי תִבֵּא

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הֵלֵךְ לוֹ וּבְרַח לְמַדְבַּר לוֹד, וְנִגְנַז בְּמַעְרָה אַחַת, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי הַתְּרַחֵשׁ לְהֵם גַּס, וַיֵּצֵא לְהֵם חֲרוּב אֶחָד וּמַעֲזֵן מִים אֶחָד. אֶכְלוּ מֵאוֹתוֹ חֲרוּב, וְשָׁתוּ מֵאוֹתָם מִים. הִיָּה אֵלֵיהֶוּ, זְכוּר לְטוֹב, בָּא אֵלֵיהֶם כֹּל יוֹם פְּעָמִים, וּמְלַמֵּד אוֹתָם. וְלֹא יָדַע אִישׁ עֲלֵיהֶם. יוֹם אֶחָד הָיוּ שׁוֹאֲלִים הַחֲכָמִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְאוֹמְרִים קָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֲנָנִים, הֵן כִּנְגַד בֵּית רֵאשׁוֹן. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה כִּנְגַד בֵּית שְׁנֵי וְגִלּוֹת אַחֲרוֹן. הַקָּלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֲנָנִים יֵשׁ בְּהֵן הַבְּטָחוֹת וְחִבְיָבוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוּב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. וְכַתּוּב, וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיבֵיהֶם. הַקָּלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה, לֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וְלֵית בְּהוֹ נַחְמָה כָּלֵל, כִּמָּא דְכְּתִיב, בְּקָלְלוֹת קַדְמָאִין. וְלֹא הוּוּ יָדְעֵי.

קָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאי וְאָמַר, חֲבַל עַל גְּרִיעוֹתָא דְבַר יוֹחָאי, וְלֵית מָאן דִּי יָדַע מַנְיָה. וְאֵלּוּ יָדְעֵי, לֵית רְשׁוֹ לְגַלְגָּאָה לֵיה.

ר' יוסי ברבי יהודה, קם יומא חד בצפרא, חמי כל אינון עופין דאינון הו טאסן, ושפנינא חדא אזלא בתרייהו. קם על רגלוי ואמר, שפנינא, שפנינא מהימנא, מיומא טופנא דיוקנא דעמא קדישא, לה יאות ולף

וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאֲהָבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי. הוֹרֵכֵךְ אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (בראשית ט ו) בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מִה שְׁמָא דָּא אִפִּיק זִינִין לְזִינְיָה, כִּי בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַפְקָא זִינִין לְזִינְיָה.

פְּרֻשַׁת כִּי תִבֵּא

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אֶזְל לֵיה וַעֲרַק לְמַדְבְּרָא דְלוֹד, וְאֵתְגַנְיֵז בְּחַד מַעְרְתָא, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. אֵתְרַחֵישׁ לוֹן נִיטָא, וְנִפְק לְהוֹ חַד חֲרוּבָא, וְחַד מַעֲזֵינָא דְמִיָּא. אֶכְלֵי מַהֵהוּא חֲרוּבָא, וְשָׁתָאן מֵאִינוֹן מִיָּין. הָוָה אֵלֵיהֶוּ זְכוּר לְטוֹב, אֶתִי לוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זְמַנִּי, וְאוֹלִיף לוֹן. וְלֹא יָדַע אִינֶשׁ בְּהוֹ.

יִמָּא חַד הוּוּ חִפְיִמִּיָּא בְּבֵי מְדַרְשָׁא שׁוֹאֲלִין, וְאִמְרִין, קָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֲנָנִים, אִינוֹן כִּנְגַד בֵּית רֵאשׁוֹן. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה כִּנְגַד בֵּית שְׁנֵי וְגִלּוֹת אַחֲרוֹן. בְּקָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֲנָנִים, אֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וְחִבְיָבוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְכְּתִיב, (ויקרא כו מב) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. וְכְּתִיב (שם כו מד) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיבֵיהֶם. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה, לֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וְלֵית בְּהוֹ נַחְמָה כָּלֵל, כִּמָּא דְכְּתִיב, בְּקָלְלוֹת קַדְמָאִין. וְלֹא הוּוּ יָדְעֵי.

קָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאי וְאָמַר, חֲבַל עַל גְּרִיעוֹתָא דְבַר יוֹחָאי, וְלֵית מָאן דִּי יָדַע מַנְיָה. וְאֵלּוּ יָדְעֵי, לֵית רְשׁוֹ לְגַלְגָּאָה לֵיה.

ר' יוסי ברבי יהודה, קם יומא חד בצפרא, חמי כל אינון עופין דאינון הו טאסן, ושפנינא חדא אזלא בתרייהו. קם על רגלוי ואמר, שפנינא, שפנינא מהימנא, מיומא טופנא דיוקנא דעמא קדישא, לה יאות ולף

נָאָה, זֵיל וְעֵבִיד לִי שְׁלִיחוּתָא חָדָא לְבַר יוֹחָאי, בְּאַתֵּר דְּאִיהוּ תַּמָּן.

אֶסְתַּחֲרָא הֵהוּא שְׁפִינָא וְקָמַת קָמִיָּה. כְּתַב פְּתָקָא חָדָא, וְאָמַר מָה דְאָמַר. וְקָמַת שְׁפִינָא וּנְטָלַת בְּפוּמָה, וְאַזְלַת לְגַבִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשׁוּיָאֵת לִיָּה בְּכַנְפָּא. אֶסְתַּכַּל בְּהֵהוּא פְתָקָא, וּבְכָה, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה. וְאָמַר, בְּכִינָא עַל פְּרִישׁוּתָנָא מִן חֲבַרְיָא, וּבְכִינָא עַל מְלִין אֶלִין, דְּלֹא אֲתַגְלִיין לְהוּ, מָה יַעֲבִדוּן דְּרִי בְתַרְיָא, אִי יִשְׁגִּיחוּן בְּהֵאִי.

אֲדַהְכִי, אַתָּא אֶלְיָהוּ זְכוּר לְטוֹב, חֲמִי דְבְכִי, אָמַר בְּשְׁלִיחוּתָא אַחֲרָא הוּינָא זְמִין, הַשְׁתָּא, וְשִׁדְרַנִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשַׁכְּכָא דְמַעֲיָה. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, לָא הָוָה אֶצְטְרִיךְ הַשְׁתָּא לְגַלְגָּא לְצַדִּיקָיָא מְלִין אֶלִין.

אַבְרָ כֶּן אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּקַלְלוֹת קַדְמָאִין אִיתַּ תְּלַתִין וְתַרִין קַרְאִי, וְכֻלְהוּ לְקַבִּיל שְׁבִילֵי דְאֹרִייתָא. בְּקַלְלוֹת בְּתַרְיָא אִיתַּ בְּהוּ חֲמִשִּׁין וְתַלַּת קַרְאִי, לְקַבִּיל פְּרִשְׁיִין וְאֹרְחִין דְּאֹרִייתָא.

בְּגַלְלוֹת קַדְמָאָה דְּבֵית רֵאשׁוֹן, עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל אִינוּן שְׁבִילִין סְתִימִין דְּסַתְרָא, אֲתַגְלִי חוּבְיָהוּ, וְאֲתַגְלִי קִינְצָא דִּילְהוֹן, וְנַחְמָתָא וְאַבְטַחוּתָא דִּילְהוֹן. בְּגַלְלוֹת בְּתַרְיָא דְּבֵית שְׁנִי, עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁין וְתַלַּת פְּרִשְׁיִין אֹרְחִין דְּאֲתַגְלִיין, אֶסְתִּים חוּבְיָהוּ, וְאַסְתִּים קִינְצִיָּהוּ, וְלֹא כְתִיב בְּהוּ הַבְּטַחוּת וְנַחְמָת (דף עג ע"ב).

אֲדַהְכִי, עֲבַר חַד רוּחָא, וְאַפְרִישׁ לוֹן, וְסָלִיק אֶלְיָהוּ גוּ גַלְגָּלָא דְנוּרָא, וְאַשְׁתַּאֲרַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּבְכִי, וְאַדְמוּךְ אֶפִּיתְחָא דְמַעֲרַתָּא. אֲדַהְכִי, אַתָּא אֶלְיָהוּ זְכוּר לְטוֹב, אָמַר, קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן אַתְעַר מִשְׁנַתְךָ, זַפְאָה חוּלְקָךְ, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָךְ. כָּל הַבְּטַחוּת

לְךָ יָפָה וְלְךָ נָאָה. לְכִי וַעֲשֵׂי לִי שְׁלִיחוּת אַחַת לְבַר יוֹחָאי, בְּמָקוּם שְׁהוּא שָׁם.

הַסְתַּוְכְּבָה אוֹתָהּ הַיּוֹנָה וְעַמְדָה לְפָנָיו. כְּתַב פְּתָק אֶחָד, וְאָמַר מָה שְׁאָמַר. וְעַמְדָה הַיּוֹנָה וְלָקְחָה אוֹתוֹ בְּפִיָּה, וְהִלְכָה אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשָׁמָּה אוֹתוֹ בְּכַנְפֶיהָ. הַסְתַּכַּל בְּאוֹתוֹ הַפְּתָק וּבְכָה, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְאָמַר: אֲנִי בּוֹכָה עַל הַפְּרֻדָּה מִן הַחֲבָרִים, וְאֲנִי בּוֹכָה עַל הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁלֹא הֲתַגְלוּ לָהֶם, מָה יַעֲשׂוּ הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים אִם יִשְׁגִּיחוּ בְּזָה? בֵּינְתַיִם בָּא אֶלְיָהוּ, זְכוּר לְטוֹב, וְרוּחָה שְׁבוּכָה. אָמַר, הֵייתִי מְזַמֵּן לְשְׁלִיחוּת אַחֲרַת כְּעַת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח אוֹתִי לְשַׁכְּךָ אֶת דְּמַעוֹתֶיךָ. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, לֹא הָיָה צְרִיךְ כְּעַת לְגַלּוֹת לְצַדִּיקִים הַדְּבָרִים הַלְלוּ.

אַבְרָ כֶּן אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּקַלְלוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת יֵשׁ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם פְּסוּקִים, וְכֻלָּם כְּנֶגֶד דְּרָכֵי הַתּוֹרָה. בְּקַלְלוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת יֵשׁ בְּהֵן חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, כְּנֶגֶד פְּרִשְׁיִין וְדְרָכֵי הַתּוֹרָה.

בְּגַלְלוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתָם שְׁבִילִים נִסְתָּרִים שֶׁל הַסַּתֵּר, הַתַּגְלָּה חֲטָאָם, וְהַתַּגְלָּה קֶצֶם, וְהַנְּחָמָה וְהַהֲבַטְחָה שֶׁלָּהֶם. בְּגַלְלוֹת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל בֵּית שְׁנִי עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשׁ פְּרִשְׁיִין וְדְרָכִים שְׁנַגְלוּ, נִסְתָּם חֲטָאָם וְנִסְתָּר קֶצֶם, וְלֹא כְתוּב בְּהֵם הַבְּטַחוּת וְנַחְמָת.

בֵּינְתַיִם עֲבָרָה רוּחַ אַחַת וְהַפְרִידָה אוֹתָם, וְעָלָה אֶלְיָהוּ בַתוּךְ גַּלְגַּל שֶׁל אֵשׁ, וְנִשְׁאָר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּבְכָה וְנָרַדָם עַל פְּתַח הַמַּעְרָה. בֵּינְתַיִם בָּא אֶלְיָהוּ, זְכוּר לְטוֹב, וְאָמַר: קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַתְעוֹרֵר מִשְׁנַתְךָ. אֲשַׁרִּי חֲלַקְךָ, שֶׁהַקְדוּשׁ

ברוך הוא רוצה בכבודך. כל ההבטחות והנחמות של ישראל כתובות בקללות הללו.

בא וראה, מלך שאוהב את בנו, ואף על גב שקלל אותו והלקה אותו, אהבת מעיו עליו. כמראה רגז חזק, אז רחמנותו עליו. כך הקדוש ברוך הוא - אף על גב שקלל, דבריו הם באהבה. נראים בגלוי פקללות, והם טובות גדולות, משום שאלו הקללות היו באהבה, מה שלא היה כן באותן הראשונות, שפלגן היו בדין הקשה.

בארנו יש דין ואהבה, פאב האוהב את בנו ורצועת המלקות לקח בידו, עשה נהימה גדולה וקולות גדולים. והמלקיות פלולות ברחמים.

וקשה מכל אותן הקללות - זהו שפיתוב (דברים כח) גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם ה' עליך עד השמךך. פאן הן ההבטחות של האב על בניו, באהבה רבה. לא כתוב יעלה, אלא יעלם, יכבש אותם ויכסה אותם בנזק של מקומם, שלא יצאו החוצה, ויהיו כבושים ומכסים בנזקיהם.

עד השמךך - מה שלא יהיה לעולם ולעולמי עולמים, שהרי נשבע הקדוש ברוך הוא שלא ישמיד את ישראל לעולם ולעולמי עולמים, וזכרונם יהיה קים תמיד, שפיתוב (ישעיה טו) פן יעמד זרעכם ושמכם, וכתוב (ירמיה לא) כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה כו'.

והואיר ובשבעה הוא שלא ישמדו ישראל, עתידים שיהיו כל המפות והחטאים טמירים ומכסים, שלא יצאו החוצה להרע לישראל עד הזמן שיכלו מן העולם, מה שלא יהיה לעולם ולעולמי עולמים.

ונחמות דישראל, בהני קללות פתיבי. פוק וחזי, מלפא דרחים לכריה, ואף על גב דלטייה ואלקייה, רחימו דמעוי עליה.

כד אחזי רוגזא תקיף, פדין רחמנותא עליה. כך קודשא בריך הוא, אף על גב דלייט, מלוי ברחימו. אתחזיין באתגלייא לוטיין, ואינון טבוון סגיין, בגין דאלין קללות ברחימו הוו. מה דלא הוה פן באינון קדמאין, דכלהו הוו בדינא תקיף.

בארין אית דינא ורחימו, פאפא דרחים על בריה, ורצועה דמלקיותא נקיט בידיה, עביד נהימו סגיין, וקלין רברבין. ומלקיותא פלילין ברחמי.

וקשיא מפל אינון קללות, דא הוא דכתיב, גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם ה' עליך עד השמךך. הכא אינון הבטחות דאפא על בריה, ברחימו סגי. יעלה לא כתיב, אלא יעלם, יכבש לון, ויכסי לון בנוקבא דדוכתייהו, דלא יפקון לבר, ויהון כבושין ומכוסין בנוקבייהו.

עד השמךך, מה דלא יהי לעלם ולעלמי עלמיא, דהא אומי קודשא בריך הוא, דלא ישיצי ית ישראל לעלם ולעלמי עלמין, ודוכרניהון יהי קיים תדירא. דכתיב, (ישעיה טו) פן יעמד זרעכם ושמכם. וכתוב, כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה וכו'.

והואיר ובאומאה איהו דלא ישתיצון ישראל, זמינא דיהון פל מכתשין ומרעין טמירין ומכוסין, דלא יפקון לבר לאבאשא לון, עד זימנא דישתיצון מן עלמא, מה דלא יהא לעלם ולעלמי עלמין.